فصلنامه تحقیقات جدید در علوم انسانی
Human Sciences Research Journal
دوره جدید، شماره ۲۶، بهار ۱۳۹۹، صص ۲۵۷-۲۴۵ **New Period, No 26, 2020, P 245-257**
شماره شاپا (۲۴۷۶-۷۰۱۸) **ISSN (2476-7018)**

تأثیر روش برنامه‌ریزی قلم‌چی بر عملکرد دانش‌آموزان یاسوجی در کنکور سراسری

افشین پوررهنما[۱]. محمددولت دوست[۲]. سید برزو جمالیان زاده[۳]
۱. دانشجوی دانشگاه فرهنگیان رشته علوم تربیتی. ایران
۲. دکترای فلسفه تعلیم وتربیت استاد دانشگاه فرهنگیان یاسوج. ایران
۳. دکتری دانشگاه شیراز رشته زبان و ادبیات فارسی مدرس دانشگاه فرهنگیان. ایران

چکیده

هر سال میلیون‌ها داوطلب برای ورود به دانشگاه‌های برتر در بزرگ‌ترین مارتن علمی کشور یعنی کنکور با هم به رقابت می‌پردازند. در این میان یکی از عوامل مؤثر در موفقیت داوطلبان استفاده از خدمات کانون‌های آموزشی مختلف می‌باشد. در این پژوهش به بررسی تأثیر روش برنامه‌ریزی قلم‌چی بر عملکرد دانش‌آموزان یاسوجی پرداخته شده است. از آنجا که برنامه‌ریزی قلم‌چی در کنار سایر خدماتش نظیر آزمون‌های آزمایشی، کلاس‌های کنکور، نقش پشتیبانان، کتاب‌های کمک درسی بر عملکرد دانش‌آموزان مؤثر است بنابراین در این پژوهش علاوه بر بررسی نقش برنامه‌ریزی، به بررسی نقش عوامل نامبرده نیز پرداخته شده است تا نمایی کلی از تأثیر خدمات این کانون بر عملکرد دانش‌آموزان سنجیده شود. روش مورد استفاده در این پژوهش، استفاده از روش پیمایشی و روش نمونه‌گیری استفاده از روش گلوله برفی می‌باشد. به منظور بررسی تأثیر هر کدام از فرضیه‌ها از نرم‌افزار Spss نسخه ۲۶ استفاده شد. نتایج نشان داد که برنامه‌ریزی درسی، آزمون‌های آزمایشی کانون، کلاس‌های کنکور، کتاب‌های کمک درسی و نقش پشتیبانان همگی بر عملکرد دانش‌آموزان مؤثرند و حدود ۴۷ درصد شانس موفقیت دانش‌آموز در کنکور را افزایش می‌دهند.

واژه‌های کلیدی: قلم‌چی، برنامه‌ریزی، کنکور، دانش‌آموز

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-18]

۱. مقدمه و بیان مسأله

امروزه در اکثر کشورهای دنیا، انسان ها برای رسیدن به منزلت های اجتماعی و کسب احترام و حقوق انسانی نیاز به آموزش و پرورش برای شکوفایی استعدادهای بالقوه خویش دارند. هر انسانی که بتواند مدارج بالای علمی و دانشگاهی را طی کند و توانایی ها و استعدادهای نهفته‌ی خود را شکوفا سازد و در جامعه فردی مفید و مؤثر واقع شود مسلماً از پایگاه اجتماعی بالایی برخوردار خواهد شد (فتحی عمادآبادی و فتحی، ۱۳۹۶: ۱). در واقع آموزش و پرورش، زیربنای توسعه اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی هر جامعه است. بررسی عوامل مؤثر بر پیشرفت و ترقی جوامع پیشرفته نشان می‌دهد که همه این کشورها، آموزش‌وپرورش توانمند و کارآمدی داشته‌اند. همچنین در هر نظام آموزشی، عوامل بسیاری با یکدیگر عمل می‌کنند تا یادگیری و پیشرفت تحصیلی برای دانش‌آموزان حاصل گردد. هر قسمت از این نظام باید به گونه‌ای آماده شود که دسترسی به بازده مطلوب و اهداف مورد نظر میسر شود، زیرا اگر جزیی از نظام از بازار کار باز ایستد، کارایی اجزای دیگر نظام کاهش یافته و صدمه خواهد دید. با در نظر گرفتن و تجزیه و تحلیل درون داده‌هایی از قبیل متغیرهای فیزیکی، می‌توان با آگاهی بیشتری اقدام به برنامه‌ریزی نمود. البته علاوه بر عوامل فیزیکی، متغیرهای زیاد دیگری نیز وجود دارند که فرایند یادگیری و پیشرفت تحصیلی را تحت تأثیر قرار می‌دهند که با انجام پژوهش می‌توان تأثیر آن‌ها را تشخیص داد (احمدی، ۱۳۹۰). یکی از مهم‌ترین عوامل کسب مدارج بالای علمی عبور از سدّ کنکور و ورود به دانشگاه می‌باشد. در واقع کنکور، به معضلی جدی در سطح جامعه تبدیل شده است؛ چرا که نظام آموزش عالی در دنیا به عنوان مهمترین مسائل کشورها است، نقش و جایگاه این نظام و تأثیر آن بر توسعه جامعه بر کسی پوشیده نیست. از اینرو، چگونگی پذیرش دانشجو و فرایند گزینش و سنجش آن‌ها از مباحث اصلی نظام‌های آموزشی دنیاست. در کشور ما به دلیل میزان بالای تقاضای آموزش عالی، آزمون سراسری دانشگاه‌ها به مهمترین رخداد آموزشی بلکه چالش آموزشی کشور تبدیل شده است (کاوه‌ئی، باقی‌یزدل، ۱۳۹۳). زمانی برای دانستن معنای کنکور کافی بود که این واژه را در فرهنگ لغت جستجو کنیم تا کلمات آشنایی چون فتح کردن، پیروز شدن و . . . را به عنوان معادل‌هایی که برای این واژه‌ی فرانسوی در نظر گرفته شده است، دریابیم. اما اکنون دیگر نمی‌توان همه معانی را که کنکور در گستره ادبیات فارسی به خود گرفته، در فرهنگ‌های لغت و واژه‌نامه‌ها یافت. به این ترتیب کنکور ایستگاه پالایش نیروی آموزش دیده‌ی مقطع متوسطه برای ورود به دانشگاه است. کنکور یا کانکور[1] به فرانسوی نام آزمونی است که برای سنجش آموزش‌های داوطلبان ورود به دانشگاه‌ها، در برخی از کشورها مانند چین، ترکیه و ژاپن برگزار می‌شود در صورتی که این نوع آزمون‌ها در کشورهای اروپایی و ایالات متحده آمریکا برگزار نمی‌شود (ایرانپور مبارکه، ۱۳۸۹).

1- Concours

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-18]

پژوهش‌های مختلف نشان داده‌اند که کنکور صدمات روحی و روانی بسیاری بر داوطلبان به ویژه بر داوطلبان ناموفق در این عرصه وارد نموده است. معتمدی (۱۳۸۲) در پژوهشی نشان داد که:

۱) میزان سلامت عمومی راه نیافتگان به دانشگاه به طور معناداری پایین‌تر از سطح سلامت عمومی پذیرفته‌شدگان در دانشگاه است؛

۲) میزان عزت نفس پذیرفته‌شدگان در دانشگاه بیش از راه‌نیافتگان به دانشگاه است؛ ۳) شدت نشانه‌های اختلالات روانی در زمینه‌ی اختلال افسردگی، اضطراب، فوبی، حساسیت بین فردی، جسمی‌سازی، خصومت، سایکوتیک و وسواس در بین راه نیافتکان به دانشگاه عموماً بیش از پذیرفته شدگان کنکور است؛ سطح اضطراب راه‌نیافتگان به دانشگاه به طور معناداری بالاتر از سطح اضطراب پذیرفته‌شدگان است؛ «به دلیل اهمیت این موضوع و کاهش وضعیت نابهنجار روحی و روانی و اجتماعی برای خانواده‌ها و افراد متقاضی ورود به دانشگاه که احتمال دارد به وجود بیاید، اکثر خانواده‌هایی که فرزندان داوطلب کنکور دارند که جمعیت آن‌ها در سال بیشتر از یک میلیون خانوار می‌باشد، مصمم می‌شوند که حتی در صورت اجبار از هزینه‌های اضافی زندگی خود بگذرند تا فرزندان‌شان بتوانند در کنار مدارس در آموزشگاه‌هایی ثبت نام کنند تا با شرایط مناسب، برنامه‌ریزی دقیق و آزمون‌های آزمایشی هدفمند و استانداردی که این مؤسسات برگزار می‌کنند، شرایط ایده‌آلی را برای فرزندان‌شان در جهت به دست آوردن رتبه‌ی عالی در کنکور سراسری هموار سازند(حسینی، منصورسمائی و تاجدین، ۱۳۹۵: ۲). منظور از مراکز آموزشی کنکور، مراکزی غیردولتی است که به ارائه عملکرد آموزشی و بعضاً مشاوره‌ای در زمینه کنکور می‌پردازند. اغلب این موسسه‌ها با هدف فراهم نمودن امکان دسترسی به عملکرد مؤثر آموزشی و آماده‌سازی دانش‌آموزان برای موفقیت تحصیلی چشمگیر و ورود به رشته‌های مطلوب دانشگاهی اقدام به تأسیس می‌کنند (عسگری، کارشکی و مهرام، ۱۳۹۷: ۱۷۴). با افزایش شرکت‌کنندگان کنکور سراسری تعداد آموزشگاه‌هایی که اهداف همه‌ی آن‌ها کسب رتبه‌های برتر برای داوطلبان می‌باشد در این چند سال اخیر به شدت افزایش یافته است. این امر باعث شده تا خانواده‌ها در انتخاب آموزشگاه‌های برتر برای بهبود سطح علمی فرزندان‌شان برای آمادگی در کنکور سراسری تردید داشته باشند (حسینی، منصورسمائی و تاجدین، ۱۳۹۵: ۲). کانون فرهنگی آموزشی قلم‌چی یکی از آموزشگاه‌هایی است که همه ساله از سوی داوطلبان کنکور سراسر کشورجهت ارتقای علمی و کسب موفقیت در کنکور انتخاب می‌شود و دانش‌آموزان کنکوری شهر یاسوج نیز از این امر مستثنا نیستند. بنابراین پژوهش حاضر قصد دارد به بررسی تأثیر خدمات آموزشگاه قلم‌چی شهر یاسوج بر عملکرد دانش‌آموزان کنکوری این شهر بپردازد. در این بررسی برخی خدمات این آموزشگاه از جمله نقش برنامه‌ریزی، شرکت در کلاس‌های کنکور، آزمون‌های آزمایشی، استفاده از کتاب‌های کمک درسی و نقش پشتیبان بر عملکرد تحصیلی (رتبه) دانش‌آموزان شهر یاسوج در کنکور سراسری مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-18]

پیشینه تجربی

ـ عسگری، کارشکی و مهرام (۱۳۹۷) در پژوهشی با عنوان «پیامدهای روان‌شناختی-تحصیلی مؤسسات آموزشی کنکور: مطالعه‌ای مبتنی بر نظریه زمینه‌ای» به این نتیجه رسیدند که مؤسسات کنکوری پدیده‌ای با عنوان «جهتگیری التقاطی ناسازوار منافع مؤسسات، محیط و اهداف فردی» به بار می‌آورند. مهمترین پیامدهای روانشناختی شامل فراشناخت، تضعیف مهارت حل مسئله، فشار روانی، عدم انگیزش، حساس حقارت و مقایسه، افت خودکارآمدی، تضعیف نوعدوستی و پیامدهای تحصیلی نیز شامل بهبود برنامه‌ریزی، افت تحصیلی، یادگیری سطحی، یادگیری هدفمند و وابستگی تحصیلی است.

ـ فتحی عمادآبادی و فتحی (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان «بررسی تأثیر کلاس‌های کنکور در موفقیت دانش‌آموزان» با انتقاد از کلاس‌های کنکور بیان کردند که دانش آموز با اتکا بر ای کلاس‌های کنکور و مشاوران موسسه‌ها کنکور می‌دهند و زمانی که موفق نمی‌شود سرشکستگی و افسردگی در پی خواهد داشت. چون روش‌های درس مطالعه کردن و برنامه‌ریزی صحیح را آموزش نمی‌دهند. تجربه های دانش آموزان رتبه برتر کنکور ثابت می کند با تکیه بر کتاب‌های درسی، و تهیه کتاب‌های تست معتبر و تلاش و همت خود و برنامه‌ریزی صحیح و حمایت خانواده ها جهت تامین کردن محیطی پر از آرامش برای فرزندان شان باعث پیروزی آنها شده است.

ـ عبدالهی و خضری (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان « تأثیر اقتصادی مؤسسه‌های آموزشی بر روی آموزش» بیان کرد که بسیاری از مؤسسه‌های آموزشی توسط افرادی خارج از چرخه‌ی جامعه‌ی فرهنگی و با اهداف سودجویانه و در شکل یک بنگاه اقتصادی اداره می‌شوند و توجهی به اهداف و برنامه‌های مصوب نظام آموزشی کشور ندارند و بنابراین تأثیری بر پیشرفت علمی دانش‌آموزان ندارند.

ـ ناصری (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان « مقایسه عوامل مؤثر بر موفقیت دانش آموزان در کنکور سراسری در شهرستان‌های موفق و ناموفق در استان خوزستان سال ۱۳۹۳-۱۳۹۴» به این نتیجه دست یافت که در همه عوامل فردی، آموزشی و فضای خانواده تفاوت معناداری بین دانش‌آموزان موفق و غیرموفق وجود داشت، همچنین نتایج کیفی این پژوهش نشان داد که عوامل مؤثر بر موفقیت در کنکور در استان خوزستان تابع عوامل فردی، آموزشی، فضای خانواده و شرایط زیست‌محیطی و فرهنگی می‌باشد.

ـ حسینی، منصورسمائی و تاجدین (۱۳۹۵) در پژوهشی با عنوان «بررسی ارتباط بین نتایج آزمون‌های آزمایشی با نتایج داوطلبان در کنکور سراسری ریاضی سال ۱۳۹۵» به این نتیجه رسیدند که حدود ۶۳ درصد همبستگی بین متغیرهای وابسته و نابسته وجود دارد. به این معنی که نتایج آزمون‌های آزمایشی حدود ۶۳ درصد نتایج داوطلبان در کنکور واقعی را تبیین می‌نماید یعنی داوطلبی که در کنکور آزمایشی موفق بوده است حدود ۶۳ درصد نیز شانس موفقیت در کنکور اصلی دارد.

ـ سبحانیان، رضایی و مصلی‌نژاد (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان « بررسی ارتباط بین پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم با گذراندن کلاس‌های فوق‌العاده آموزشی قبل از ورود به

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-18]

دانشگاه» به این نتیجه درست یافتند که کسانی که از این مراکز بهره گرفتند، ضمن اینکه در برخی مواقع نتوانستند در رشته‌های مورد علاقه خود قبول شوند، حتی در بدو ورود به دانشگاه‌ها نیز دچار افت تحصیلی شده‌اند، به‌گونه‌ای که حتی برخی از دانش‌آموزان از تأثیر این کلاس‌ها در پیشرفت خود رضایت چندانی نداشتند.

۲. اهداف تحقیق

۱) بررسی تفاوت عملکرد دانش‌آموز پیش از شرکت در کانون فرهنگی آموزش قلم‌چی و پس از آن؛
۲) بررسی رابطه بین دریافت برنامه ریزی درسی با عملکرد (رتبه) دانش‌آموز؛
۳) بررسی رابطه بین شرکت در کلاس‌های کنکور با عملکرد (رتبه) دانش‌آموز؛
۴) بررسی رابطه بین بین شرکت در آزمون‌های آزمایشی کانون با عملکرد (رتبه) دانش‌آموز؛
۵) بررسی رابطه بین استفاده از کتاب‌های کمک درسی کانون با عملکرد (رتبه) دانش‌آموز؛
۶) بررسی رابطه بین استفاده از حمایت‌ها و راهنمایی‌های پشتیبان با عملکرد (رتبه) دانش‌آموز.

۳. فرضیه‌های تحقیق

۱) به نظر می‌رسد بین عملکرد (رتبه) داوطلب پیش از شرکت در کانون فرهنگی آموزش قلم‌چی و پس از آن تفاوت معناداری وجود دارد.
۲) به نظر می‌رسد بین دریافت برنامه ریزی درسی با عملکرد (رتبه) دانش‌آموز رابطه وجود دارد.
۳) به نظر می‌رسد بین شرکت در کلاس‌های کنکور با عملکرد (رتبه) دانش‌آموز رابطه وجود دارد.
۴) به نظر می‌رسد بین شرکت در آزمون‌های آزمایشی کانون با عملکرد (رتبه) دانش‌آموز رابطه وجود دارد.
۵) به نظر می‌رسد بین استفاده از کتاب‌های کمک درسی کانون با عملکرد (رتبه) دانش‌آموز رابطه وجود دارد.
۶) به نظر می‌رسد بین استفاده از حمایت‌ها و راهنمایی‌های پشتیبان با عملکرد (رتبه) دانش‌آموز رابطه وجود دارد.

٤. تعریف عملیاتی متغیرها

برنامه‌ریزی درسی: به منظور سنجش این متغیر از دانش‌آموزان پرسیده شده که تا چه حد مطابق برنامه‌ریزی درسی کانون عمل کرده‌اند؟ پاسخ‌ها به صورت:
۱) اصلاً؛ ۲) خیلی کم؛ ۳) کم؛ ۴) تا حدودی (متوسط)؛ ۵) زیاد؛ ۶) خیلی زیاد.

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-18]

کلاس‌های کنکور: از آنجا دروس زیادی برای شرکت در کلاس‌های کنکور وجود دارد معیار سنجش، شرکت دانش‌آموز در حداقل ۲ درس می‌باشد. بنابراین دانش‌آموزانی که حداقل در دو درس در کلاس‌های کنکور شرکت کرده بودند عملکردشان با دانش‌آموزانی که در هیچ کلاس کنکوری شرکت نکرده بودند مورد بررسی قرار گرفت. بدین صورت: شرکت در کلاس‌های کنکور (بله/خیر)

آزمون‌های آزمایشی کنکور: به منظور بررسی این متغیر شرکت دانش‌آموز در آزمون‌های آزمایشی کانون یا عدم شرکت در آن مورد بررسی قرار گرفت. سپس به بررسی عملکرد دانش‌آموزان شرکت کرده در آزمون‌ها و دانش‌آموزان شرکت نکرده در آزمون‌ها مورد بررسی قرار گرفت. بدین صورت: شرکت در آزمون‌های آزمایشی (بله/خیر).

استفاده از کتاب‌های کمک‌آموزشی قلم‌چی: مبنای سنجش این فرضیه صرفاً استفاده از کتاب‌های کمک درسی کانون قلم‌چی (و عدم استفاده از کتاب‌ه‌ای کمک درسی سایر کانون‌های آموزشی) می‌باشد. پاسخ‌های به صورت: بله/ خیر

نقش پشتیبان: مبنای سنجش این فرضیه استفاده از حمایت‌ها و راهنمایی‌های پشتیبان یا عدم استفاده از آن بود. پاسخ‌ها به صورت: بله/ خیر

۵. روش تحقیق و مراحل اجرای آن

این پژوهش به لحاظ هدف پژوهشی کاربردی است. در این پژوهش از روش پیمایشی و ابزار مصاحبه تلفنی استفاده شده است. از روش نمونه‌گیری غیر تصادفی گلوله برفی به منظور دسترسی به آزمودنی‌ها استفاده شد؛ به این صورت که در ابتدا با شناخت چند نفری که در یکی از سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۸ عضو کانون قلم‌چی شهر یاسوج بودند مصاحبه شد و پس از مصاحبه با آن‌ها، از آن‌ها خواسته شد که سایر افرادی را که می‌شناختند که در طی این سال‌ها عضو کانون بوده‌اند معرفی نمایند و سپس با استفاده از مصاحبه تلفنی به اطلاعات لازم از آزمودنی‌ها دست یافتیم. جامعه آماری کلیه داوطلبان کنکور ثبت نام کرده در کانون فرهنگی آموزشی قلم‌چی شهر یاسوج می‌باشند که از تمامی یا برخی خدمات قلم‌چی استفاده کرده بودند. به منظور بررسی دقیق تعداد ۱۱۵ نفر از داوطلبان که سال قبل از قبولی در کنکور عضو کانون نبوده بودند و در همان سال قبولی در کنکور عضو کانون شده بودند انتخاب شدند تا رتبه داوطلب در سالی که داوطلب عضو کانون نبوده و رتبه‌اش در سالی که عضو کانون بوده و از خدمات آن استفاده کرده است، با هم مقایسه شود و در واقع بتوان تأثیر استفاده از خدمات قلم‌چی بر عملکرد تحصیلی آنان مورد سنجش و ارزیابی قرار گیرد. اگر همه دانش‌آموزان چه آن‌هایی که برای چند سال پیاپی عضو کانون بودند و چه آن‌هایی که اولین سال شرکتشان در کنکور بود و از خدمات کانون استفاده می‌کردند، مورد سنجش قرار می‌گرفتند امکان بررسی تأثیر برنامه‌ریزی و سایر خدمات کانون بر عملکرد دانش‌آموزان امکان‌پذیر نبود. چرا که با انتخاب کسانی که سال اول شرکتشان در کنکور بود و همزمان عضو کانون

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-18]

بودند امکان مقایسه عملکرد پیش از عضویت در کانون و پس از آن وجود نداشت. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار Spss نسخه ۲۶ تجزیه و تحلیل شدند.

٦. توصیف و تجزیه‌وتحلیل داده‌ها

از مجموع ۱۱۵ دانش‌آموز، تعداد ۴۶ نفرشان آقا و ۶۹ نفر خانم بودند. از این تعداد ۸۵ درصد در رشته علوم تجربی و ۱۵ درصد در رشته ریاضی بودند.

به منظور بررسی تفاوت عملکرد (رتبه) داوطلب پیش از شرکت در کانون فرهنگی آموزش قلم‌چی و پس از آن از آزمون T -Test با دو نمونه‌ی مستقل استفاده شد. نتایج نشان داد که بین رتبه داوطلبان کنکور پیش از شرکت در کانون فرهنگی آموزش قلم‌چی و پس از آن تفاوت معناداری وجود دارد (۰. ۵>۰. ۰۰۰= sig). در جدول زیر مقدار میانگین‌های حاکی از رتبه‌ی بالا و نامناسب داوطلبان پیش از شرکت در کانون و کسب رتبه پایین‌تر و بهتر پس از شرکت در کانون قلم‌چی می‌باشد.

جدول شماره ۱: آزمون T مربوط به تفاوت عملکرد (رتبه) داوطلبان پیش از شرکت در قلم‌چی و پس از آن

جنس	فراوانی	میانگین	انحراف معیار	مقدار F	مقدار T	سطح معنی‌داری
رتبه پیش از شرکت در کانون آموزشی قلم‌چی	۱۱۵	۶۳ .۸۹۳۰	۸۵۲ .۱۰۵۵۲	۶۴۳ .۱۵۷	۱۹۶ .۸	۰. ۰۰۰
رتبه پس از شرکت در کانون آموزشی قلم‌چی	۱۱۵	۱۳ .۶۶۹	۶۷۱ .۶۲۹			

از آنجا که کانون آموزشی قلم‌چی دارای مؤلفه‌هایی می‌باشد، در ادامه رابطه این مؤلفه‌ها با رتبه داوطلبان کنکور کانون قلم‌چی سنجیده شده است. همان‌طور که نتایج جدول شماره ۲ نشان می‌دهد:

۱) داوطلبانی که با ثبت نام کانون از برنامه‌ریزی درسی کانون استفاده کرده‌اند موفق به کسب رتبه بهتری در کنکور شده‌اند. ضریب همبستگی به دست آمده ۰. ۷۴۱- و سطح معناداری ۰. ۰۰ می‌باشد؛ به این معنی که داوطلبانی که از برنامه‌ریزی درسی کانون استفاده کرده‌اند به لحاظ رقمی رتبه‌های پایین‌تر و مناسب‌تری کسب کرده‌اند و داوطلبانی که از این برنامه‌ریزی‌ها استفاده نکرده‌اند به لحاظ رقمی رتبه بالاتر و در نتیجه رتبه نامناسب‌تری را کسب نموده‌اند.

۲) داوطلبانی که در کلاس‌های کنکور قلم‌چی شرکت کرده‌اند موفق به کسب رتبه بهتری در کنکور شده‌اند. ضریب همبستگی به دست آمده ۰. ۷۴۴- و سطح معناداری ۰. ۰۰۰ می‌باشد؛ به این معنی که داوطلبانی که از در کلاس‌های کنکور قلم‌چی شرکت کرده‌اند به لحاظ رقمی رتبه‌های پایین‌تر و

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-18]

مناسب‌تری کسب کرده‌اند و داوطلبانی که در این کلاس‌ها شرکت نکرده‌اند به لحاظ رقمی رتبه بالاتر و در نتیجه رتبه نامناسب‌تری را کسب نموده‌اند.

۳) داوطلبانی که در آزمون‌های آزمایشی کانون شرکت کرده‌اند موفق به کسب رتبه‌ی بهتری در کنکور شده‌اند. ضریب همبستگی به دست آمده ۰. ۸۰۶- و سطح معناداری ۰. ۰۰ می‌باشد. ؛ به این معنی که داوطلبانی که از در آزمون‌های کنکور آزمایشی کانون شرکت کرده‌اند به لحاظ رقمی رتبه‌های پایین‌تر و مناسب‌تری کسب کرده‌اند و داوطلبانی که در این آزمون‌ها شرکت نکرده‌اند به لحاظ رقمی رتبه بالاتر و در نتیجه رتبه نامناسب‌تری را کسب نموده‌اند.

۴) داوطلبانی که از کتاب‌های کمک آموزشی کانون استفاده کرده‌اند موفق به کسب رتبه بهتری در کنکور شده‌اند. ضریب همبستگی به دست آمده ۰. ۴۸۳- و سطح معناداری ۰. ۰۰۰ می‌باشد؛ به این معنی که داوطلبانی که از کتاب‌های کمک آموزشی کانون استفاده کرده‌اند به لحاظ رقمی رتبه‌های پایین‌تر و مناسب‌تری کسب کرده‌اند و داوطلبانی که از این کتاب‌ها استفاده نکرده‌اند به لحاظ رقمی رتبه بالاتر و در نتیجه رتبه نامناسب‌تری را کسب نموده‌اند.

۵) داوطلبان کنکوری که با شرکت در کانون قلم‌چی از پشتیبان برخوردار شده‌اند موفق به کسب رتبه بهتری در کنکور شده‌اند. ضریب همبستگی به دست آمده ۰. ۶۴۹- و سطح معناداری آن ۰. ۰۰۰ می‌باشد؛ به این معنی که داوطلبانی که از راهنمایی‌های پشتیبان قلم‌چی برخوردار بوده‌اند به لحاظ رقمی رتبه‌های پایین‌تر و مناسب‌تری کسب کرده‌اند و داوطلبانی که از این راهنمایی‌ها برخوردار نبوده‌اند به لحاظ رقمی رتبه بالاتر و در نتیجه رتبه نامناسب‌تری را کسب نموده‌اند. مثلاً رتبه ۵۰۰۰ به لحاظ رقمی بالاتر از رتبه ۲۰۰ است اما رتبه‌ی نامناسب‌تری می‌باشد.

جدول شماره ۲: آزمون‌های همبستگی پیرسون و اسپیرمن
مؤلفه‌های شرکت در کانون با رتبه کنکور داوطلبان

ردیف		نوع ضریب همبستگی	مقدار آزمون	سطح معناداری
۱	برنامه‌ریزی	پیرسون	۰. ۷۴-**	۰. ۰۰۰
۲	شرکت در کلاس‌های کنکور قلم‌چی	اسپیرمن	۰. ۷۴-**	۰. ۰۰۰
۳	شرکت در آزمون‌های آزمایشی کانون	اسپیرمن	۰. ۸۰۶-**	۰. ۰۰۰
۴	استفاده از کتاب‌های کمک آموزشی کانون	اسپیرمن	۰. ۴۸-**	۰. ۰۰۰
۵	نقش پشتیبان	اسپیرمن	۰. ۶۴۹-**	۰. ۰۰۰

در جدول شماره ۳ نتایج مربوط به تحلیل رگرسیون رتبه داوطلب با متغیرهای مستقل ارائه شده است. نتایج مربوط به تحلیل رگرسیون چند متغیره نشان می‌دهد که واریانس متغیر وابسته با توجه به متغیرهای مستقل

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-18]

طریق ۰. ۴۶۸=R^2 درصد از واریانس رتبه کنکور داوطلب یا به تعبیر دیگر موفقیت داوطلب در کنکور را تبیین کرده‌اند؛ به این معنی که استفاده‌ی داوطلب از کانون آموزشی قلم‌چی حدود ۴۷ درصد شانس موفقیت در کنکور او را افزایش داده است.

جدول شماره ۳: تجزیه واریانس رگرسیون چند متغیره متغیرهای مستقل و رتبه کنکور داوطلب

مدل	درجه آزادی	مجموع مجذورات	میانگین مجذورات	کمیت F	سطح معنی‌داری	رگرسیون چندگانه	R^2
رگرسیون	5	8051095299. 115	1610219059. 823	39/371	0/000	0/684	0/468
باقیمانده	109	9161381378. 276	40899024. 010				
کل	114	17212476677. 391					

هم‌چنین نتایج بدست آمده از ضرایب β نشان می‌دهد که از میان ابعاد پنج‌گانه‌ای که برای کانون آموزشی قلم‌چی در نظر گرفته شده بود، ابعاد شرکت در کلاس‌های کنکور قلم‌چی، شرکت در آزمون‌های آزمایشی قلم چی، استفاده از برنامه‌ریزی درسی قلم‌چی، استفاده از کتاب‌های کمک درسی قلم‌چی و استفاده از راهنمایی‌های پشتیبان قلم‌چی به ترتیب بیشترین تأثیر را در موفقیت داوطلب در کنکور داشته‌اند. این اطلاعات به وضوح در جدول شماره ۴ نشان داده شده‌اند.

جدول شماره ٤: نتایج حاصله از رگرسیون چند متغیره فرضیه‌های تحقیق

شاخص‌ها / متغیرها	B	اشتباه استاندارد	Beta	مقدار T	سطح معنی‌داری
(Constant)	29261. 876	1806. 084		16. 202	000 .
برنامه‌ریزی	-1193. 673	511. 041	-. 158	-2. 336	020 .
شرکت در کلاس‌های کنکور	-3637. 891	1419. 381	-. 201	-2. 563	011 .
شرکت در آزمون‌های آزمایشی قلم چی	-2960. 648	1312. 893	-. 167	-2. 255	025 .
کتاب‌های کمک درسی قلم‌چی	-2667. 513	949. 404	-. 154	-2. 810	005 .
پشتیبان	-3068. 457	1370. 593	-. 152	-2. 239	026 .

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-18]

ارقام مندرج در جدول بالا به این معناست که با افزایش یک واحد انحراف استاندارد در متغیر شرکت در کلاس‌های کنکور قلم‌چی شانس موفقیت داوطلب در کنکور به اندازه ۰. ۲۰۱ انحراف استاندارد افزایش می‌یابد؛ همچنین با افزایش یک واحد انحراف استاندارد در متغیر شرکت در آزمون‌های آزمایشی قلم‌چی شانس موفقیت داوطلب در کنکور به اندازه ۰. ۱۶۷ انحراف استاندارد افزایش می‌یابد؛ همچنین با افزایش یک واحد انحراف استاندارد در متغیر استفاده از برنامه‌ریزی درسی قلم‌چی شانس موفقیت داوطلب در کنکور به اندازه ۰. ۱۵۸ انحراف استاندارد افزایش می‌یابد؛ همچنین با افزایش یک واحد انحراف استاندارد در متغیر استفاده از کتاب‌های کمک درسی قلم‌چی شانس موفقیت داوطلب در کنکور به اندازه ۰. ۱۵۴ انحراف استاندارد افزایش می‌یابد و با افزایش یک واحد انحراف استاندارد در متغیر استفاده از راهنمایی‌های پشتیبان قلم‌چی شانس موفقیت داوطلب در کنکور به اندازه ۰. ۱۵۲ انحراف استاندارد افزایش می‌یابد. در این معادله به خاطر این که ضرایب استاندارد شده‌اند، به خوبی می‌توان به نسبت تأثیر هریک از متغیرها بر متغیر وابسته پی برد.

در اینجا ملاحظه می شود که بعد شرکت در کلاس‌های کنکور قلم‌چی در مقایسه با سایر ابعاد، سهم بیشتری در تبیین متغیر کسب رتبه بهتر در کنکور دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

در تحقیق حاضر تلاش شد تا اثر استفاده از خدمات قلم‌چی به ویژه برنامه‌ریزی درسی، استفاده از کلاس‌های کنکور، شرکت در آزمون‌های آزمایشی، استفاده از کتاب‌های کمک درسی و نقش پشتیبان در عملکرد دانش‌آموز مورد سنجش قرار گیرد.

نتایج حاصل از آزمون فرضیات نشان داد که برنامه‌ریزی‌ای که داوطلب از سوی کارشناسان کانون دریافت می‌کند و عمل بر طبق آن نقشی مؤثر در موفقیت داطلبان کنکور دارد. برنامه‌ی مناسب راهنما و چراغ راه داوطلبان کنکور است تا در مسیر طولانی و خسته کننده کنکور دچار اضطراب اتمام کتاب‌های درسی نشوند و با امیدواری بیشتری به تلاش خود ادامه دهند. کارشناسان کانون برای هر داوطلب به تناسب توانایی و زمان هر فرد برای او برنامه‌ریزی می‌نمایند و در این راه نیز فرد پشتیبان به عنوان حامی فرد سعی در راهنمایی و دلگرمی او دارد.

نتایج حاصل از آزمون فرضیات نشان داد که شرکت در کلاس‌های کنکور و استفاده از کتاب‌های کمک درسی کانون نقشی تعیین کننده در موفقیت داوطلب در کنکور دارد. شرکت در کلاس‌های کنکور و استفاده از اساتید برتر در هر درس سبب حل مشکلات و نقاط ضعف درسی دانش‌آموزان می‌گردد. نتایج حاصل از آزمون فرضیات نشان داد که شرکت در آزمون‌های آزمایشی کانون قلم‌چی نقشی مؤثر بر موفقیت داوطلبان ورود به دانشگاه داشت. در ارتباط با این موضوع می‌توان گفت که یکی از علل شکست داوطلبان کنکور عدم تحمل ساعات طولانی آزمون، اضطراب، عدم تمرکز، عدم مدیریت زمان در

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-18]

تست‌دهی، اشتباه در جاگذاری جواب تست‌ها، برخورد با سوالات پیچیده و ناامیدی از پاسخگویی به بقیه تست‌ها و . . . می‌باشد که شرکت در آزمون‌های آزمایشی کانون بسیاری از این مشکلات را مرتفع می‌سازد؛ وقتی دانش‌آموز می‌داند که در زمان معینی مورد آزمون قرار می‌گیرد سعی می‌کند با سرعت بیشتر و برنامه‌ریزی دقیق‌تری خود را برای آزمون آماده نماید. بعلاوه شرکت در آزمون مکرر از میزان استرس داوطلب در روبرو شدن با آزمون اصلی یعنی کنکور می‌کاهد و بنابراین موجب می‌شود که داوطلب با قرار گرفتن در شرایط کاملاً مشابه کنکور اصلی به لحاظ روانی و فیزیکی آمادگی بیشتری کسب نماید. همچنین این آزمون‌ها دانش‌آموز را در مواجهه با سوالاتی مشابه کنکور اصلی و به چالش کشیدن آموخته‌هایش می‌کند و نقاط قوت و ضعفش را نشان می‌دهد و بنابراین داوطلب سعی می‌کند که در آزمون‌های بعدی با تلاش و جدیت و آمادگی بیشتری با آزمون روبرو شود. کارنامه‌ای که پس از هر آزمون در اختیار داوطلب گذاشته می‌شود مسائل کنکور او و نقاط قوت و ضعف او را به خوبی بر او نمایان می‌سازد و بنابراین داوطلب با علم به نقاط ضعف خود، سعی در اصلاح آنان می‌کند. در واقع، رکت در این آزمون‌ها نوعی آمادگی روحی و روانی و مدیریت زمان را برای داوطلب کنکور فراهم می‌سازد.

همچنین نتایج نشان داد که پشتیبانان نقشی مهم در موفقیت داوطلبان کنکور دارند. افراد پشتیبان معمولاً از میان افراد موفق کنکور که خود این مسیر پر فراز و نشیب را طی نموده‌اند و با چالش‌هایی که داوطلب ممکن است با آن روبرو شو، آشنایی کافی دارند، انتخاب می‌شوند.

نتایج این پژوهش با پژوهش‌های عسگری، کارشکی و مهرام (۱۳۹۷) که مدعی بودند که مؤسسات آموزشی باعث بهبود برنامه‌ریزی می‌شود همخوان بود. همچنین نتایج این پژوهش با پژوهش پژوهش عبدالهی و خضری (۱۳۹۶) که با نگاه انتقادی به مؤسسه‌های آموزشی معتقد بودند که این مؤسسه‌ها با اهداف و برنامه‌های مصوب نظام آموزشی کشور بی‌توجه هستند، همخوان نبود چرا که این مؤسسات از جمله قلم‌چی بر اساس نتایج این پژوهش نقشی مؤثر بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان داشته‌اند. همچنین نتایج این پژوهش با یافته‌های پژوهش حسینی، منصورسمائی و تاجدین (۱۳۹۵) که به این نتیجه دست یافتند که نتایج کنکورهای آزمایشی تا حدود زیادی با نتایج کنکور واقعی مرتبط هستند همسو بود. همچنین نتایج حاصل از این پژوهش با پژوهش سبحانیان، رضایی و مصلی‌نژاد (۱۳۹۴) که مدعی عدم رضایت دانش‌آموزان از تأثیر این کلاس‌ها بر پیشرفت خود بودند، همسو نبود.

این متغیرها حدود ۴۷ درصد در موفقیت دانش‌آموزان کنکوری شهر یاسوج نقش دارند و واضح است که ۵۳ درصد دیگر به تلاش و پشتکار خود داوطلب، محیط آرام و مناسب، حمایت خانواده و. . . بستگی دارد که لازم است در پژوهش‌های بعدی توسط دیگر پژوهشگران مورد بررسی قرار گیرند.

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-18]

محدودیت‌ها

بزرگترین محدودیت این پژوهش استفاده از روش غیرتصادفی گلوله برفی و عدم استفاده از روش تصادفی بود که تعمیم یافته‌ها را با مشکل مواجه می‌کند و البته جز از این روش، امکان استفاده از روش تصادفی وجود نداشت.

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-18]

فهرست منابع و مآخذ

ـ احمدی، پروین (۱۳۹۰)، طراحی الگوی برنامه درسی تلفیقی و مقایسه آن با برنامه‌های درسی موجود دوره ابتدایی در نظام آموزشی ایران، پایان نامه دکتری برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران.

ـ ایران‌پور، زهرا (۱۳۸۸)، بررسی عوامل مؤثر بر عدم موفقیت دانش‌آموزان شهر اهواز در کنکور سراسری سال‌های ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران.

ـ حسینی، مصطفی؛ منصور سمائی، میعاد و تاجدین، علی (۱۳۹۵)، بررسی ارتباط بین نتایج آزمون‌های آزمایشی با نتایج داوطلبان در کنکور سراسری ریاضی سال ۱۳۹۵ (مورد بررسی کانون فرهنگی آموزش قلم‌چی)، سیزدهمین کنفرانس بین‌المللی مهندسی صنایع، دانشگاه علوم و فنون مازندران، هتل بین‌المللی میزبان بابلسر، ۴ و ۵ اسفند ۱۳۹۵.

ـ سبحانیان، سعید؛ رضایی، الهه و مصلی‌نژاد، لیلی (۱۳۸۶)، بررسی ارتباط بین پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم با گذراندن کلاس‌های فوق‌العاده آموزشی قبل از ورود به دانشگاه، نشریه توسعه آموزش در علوم پزشکی، شماره ۱۳، ص ۱۶۱-۱۸۱.

ـ عبدالهی، فردین و خضری، محسن (۱۳۹۶)، تأثیر اقتصادی مؤسسه‌های آموزشی بر روی آموزش، کنفرانس بین‌المللی روانشناسی، مشاوره، تعلیم و تربیت، مشهد، موسسه آموزش عالی شاندیز.

ـ عسگری، مریم، کارشکی، حسین و مهرام، بهروز (۱۳۹۷)، پیامدهای روان‌شناختی- تحصیلی مؤسسات آموزشی کنکور: مطالعه‌ای مبتنی بر نظریه زمینه‌ای، فصلنامه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی، سال چهارم، شماره چهل و نهم، ص ۱۷۳-۲۰۲.

ـ فتحی عمادآبادی، یحیی و فتحی، محمدرضا (۱۳۹۶)، بررسی تأثیر کلاس‌های کنکور در موفقیت دانش‌آموزان، سومین همایش ملی مطالعات و تحقیقات نوین در حوزه علوم تربیتی و روانشناسی ایران.

ـ کاوه‌ئی، بهروز و باقی یزدل، رقیه (۱۳۹۳)، نگرش دانشجویان دانشگاه‌های دولتی استان تهران در رابطه با حذف آزمون سراسری و جایگزینی آن با سوابق تحصیلی، مجله پژوهش در نظام‌های آموزشی، شماره ۲۶، ۷۱-۹۸.

ـ معتمدی، عبدالله (۱۳۸۲)، اثرات کنکور بر شرایط روانی راه‌یافتگان به دانشگاه، مؤسسه‌ی پژوهشی برنامه‌ریزی درسی و نوآوری آموزشی.

ـ ناصری، خلیل (۱۳۹۶)، مقایسه عوامل مؤثر بر موفقیت دانش‌آموزان در کنکور سراسری در شهرستانهای موفق و ناموفق در استان خوزستان سال ۱۳۹۳-۱۳۹۴، اولین کنفرانس ملی پژوهش‌های نوین ایران و جهان در مدیریت، اقتصاد و حسابداری و علوم انسانی، شیراز، دانشگاه علمی کاربردی شوشتر.

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-18]

[Downloaded from jnrihs.ir on 2026-11-18]